

Beiträge

zur

Monographie des Genus *Draba*

in den Karpaten: Ungarns, Galiziens, Siebenbürgens und des Banates
nördlich der Donau.

Von D. Stur.

(Mit 3 lithographirten Tafeln.)

(Fortsetzung.)

II. lasiocarpa.

2. *Draba lasiocarpa* Rochel. 1813. pl. exsicc. cum Wahlenbergio et aliis communicatae. (Flora 1824. 1. p. 190.)

Folia rosularum glauca *lineari-lanceolata, lanceolatave apice acuta, usque 2. lin. lata*, ciliata; caulis scapiformis annotinus aphyllus, *glaber*; pedicelli *plerumque patentissimi, cum axe siliculae angulum subrectum includentes*, siliculae longitudinem adaequantes vel duplo superantes, *glabri*; flores illis Dr. aizoidis minores; silicula *lineari-lanceolata vel lanceolata, rarius ovalis, utrinque rotundata*; valvulae turgidulae, apice *rotundatae, rarius acutae*, glabrae vel ut plurimum hispidulae; stylus $\frac{1}{2}$ circ. lineam longus, stigma vix conspicuum.

Variat:

α . *glabrata* Schott (1850) siliculis glabris.

Draba leiocarpa Schur mmscript. (1854).

β . *Rocheliana* siliculis per oras vel tota superficie hispidulis.

Obs. Inter stirpes permultas investigatas nec una innotuit, siliculis in eodem racemo glabris et hispidulis, quales Celeb. Reichenbachius in sua Fl. Germ. excurs. commemorat.

Draba lasiocarpa Rochel, Sturm H. 60.

Draba aizoon Wahlenb. Carp. (1814). n. 632*. p. 193, partim quoad plantas e rupestribus mont. infer. Hungariae ex. gr. arcis Temetvény (nec in montibus Austriae, quae Dr. aizoidis var. pseudoaizoon nostra est). — Hazslinszky zool. bot. Ver. (1851) I. p. 206. — Andrae Beitr. Bot. Zeit. 1853. p. 445, partim (nempe Hercules-Bäder nächst Mehadia). — Dr. Gustav Reuss Května Slovenska Schemnitz 1853. p. 44. — Pawlowski Beitr. z. Fl. Ober-Ungarns Verh. des Ver. f. Naturk. zu Pressburg (1856) I. p. 25. — Heuffel Enum. pl. Banat. 1858. p. 23. n. 168.

Draba aizoides β . *longepedicellata* Reuss. Dr. Gustav. Května Slovenska. Schemnitz 1853. p. 44.

Radix perennis, sublignescens. Caulis lignosus, dense ramosus, usque pollicem et ultra longus, veluti praecedentis conformatus;

turiones serotini herbacei, demum lignescentes, breviores, vix unquam folia rosularum excedentes, foliosi. Folia coriacea glauca, juniora linearia, adulta lineari-lanceolata, lanceolatave, acuta, 3—12 lin. longa, juniora $\frac{2}{3}$, adulta $\frac{3}{12}$ —2 lin. lata nervo dorsali prominulo, planiuscula vel concava, angustiora plerumque carinata, pilis simplicibus, patentibus, medianam latitudinem folii adulti subaequantibus, ciliata, non raro in utraque pagina apice tantum, vel rarius per totas folii angustioris paginas, aliquot setulis, ciliis subaequilongis, obsita. Caulis scapiformis e centro rosularum prodit annotinus erectus vel ascendens, aphyllus, glaber, florifer pollicaris, fructifer 3—9 poll. longus imo et pedalis, firmus sublignescens, superiore parte vel jam a medio racemosus, rarissime apice subcorymbosus. Pedicelli florum subanthesi rhachide fere subnulla, approximati, inaequilongi, post hanc rhachide sensim elongata, in racemum laxum 1—5 poll. longum, 20—50 florum dispositi, rarissime rhachide abbreviata subcorymbosi, fructiferi inferiores 2—9 lin. longi, superiores usque ad apicem rhachidis fere aequilongi. ibidemque breviores, patentissimi, cum axe siliculae angulum subrectum includentes, subarcuati. Flores illis Dr. aizoidis minores. Sepala ovalia concava, $1\frac{1}{2}$ circ. lin. longa, $\frac{3}{12}$ circ. lata, obscure viridia, anguste lutescenti marginata, glabra, uti et petala cum staminibus post anthesin demum decidua. Petala obovato-cuneata, apice plerumque emarginata, 2 circ. lin. longa, $1\frac{1}{4}$ circ. lin. lata, sub anthesi sulphurea, post hanc albida, emortua alba. Stamina sub anthesi sepala adaequantia, vel plerumque excedentia, post hanc, et stylo jam e flore exserto, inter calicis et petalorum apices intermedia. Silicula (matura) rarius ovalis, plerumque lanceolata vel lineari lanceolata, untrunque rotundata, $2\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ lin. longa, 1— $1\frac{1}{2}$ lin. lata. Valvulae (delapsae) plerumque turgidulae, basi et apice rotundatae, rarius apice subacutae, nervosae, glabrae, vel ut plurimum per oras vel tota superficie pilis brevibus subulatis, erectis, adpressisve, hispidulae. Stylus persistens filiformis, versus apicem aliquantulum attenuatus, stigmate subconspicuo coronatus, $\frac{1}{2}$ lin. plerumque longus, rarissime 1 lin. adaequans. Semina in quovis loculo circiter 5—14.

Habitat: α . glabrata Schott, in alpe Krajuluj = Königstein (Kotschy) et Butschetsch (Schur) Transsilvaniae.

β . Rocheliana. in rupestribus montium inferiorum Hungariae ex. gr. infra rudera arcis Temetvény Com. Nitriensis (Wahlenb.) et Sokoli Skali ibidem (Stur.); — an Kalkfelsen im Waldbache bei Szadellö, westlich von Torna (Pawlowsky); Kalkfelsen von Maloweska an den Ufern des Hernad, kaum drei Stunden von Kaschau (idem) — Kalkfelsen bei Trebiow und Maloweska (Hazslinszky); Transsilvaniae: Thordaer hasadék (Haynald, Fuss, Unverricht); — in rupibus calcareis montis Ocsém teteje in Sede Csik Transsilvaniae (Haynald) — in rup. calc. alp. Arpas, 6000' (Schur); — in monte Schuler 5000' calcar. prope Coranam (Schur); — in rupestr. calcar. Banatus ad rudera arcis Krassova (Wierzb.), Oravicza et Csiklova (Wierzb.) Skofajna-Berg bei Majdan (Wierzb.), Dioser Hügeln (idem); ad Thermas

Herculis (Heuffel, Unverricht, Andrae), Marienkreuz am Fufssteige auf den Domugled (Heuffel, Stur.), Räuberhöhle (Andrae, Stur.).

3. *Draba compacta* Schott., Nym. et Kotschy. *Analecta botanica*. pag. 50 (1854). — Tab. I.

Folia rosularum *lineari-lanceolata, apice sensim acuta, usque lineam lata*, ciliata; caulis scapiformis annotinus aphyllus, glaber; pedicelli *patentes, rarius patentissimi, axi siliculae fere parallelli*, siliculae longitudinem *subaequant*es, glabri; *flores* illis Dr. aizoidis minores: silicula elliptica, ovalisve *utrinque eximie rotundata, vel immatura apice plerumque obtusa*; valvulae plerumque turgidulae, *utrinque rotundatae*, glabrae, vel ut plurimum hispidulae; stylus $\frac{1}{4}$ circ. lin. longus, stigma vix conspicuum.

Variat:

α. pseudoaizoides: siliculis glabris.

β. Schottii: siliculis per oras vel tota superficie hispidulis.

Obs. Inter stirpes centenas nec una mihi obvia occurrit, siliculis glabris et hispidulis in eodem racemo.

Draba ciliaris Baumg. Enum. stirp. Trans. II. p. 230 partim.

Draba aizoon Andrae Beitr. Bot. Zeit. 1853. p. 415 partim, nempe pl. ex Alpe Piatra Krajuluj.

Radix perennis sublignescens. Caudex lignosus, laxè ramosus, uti praecedentium conformatus; turiones serotini, pollice breviores foliosi. Folia lineari-lanceolata, apice sensim acuta, 2—6 lin. longa, $\frac{10}{12}$ —1 lineam lata rarissime latiora, nervo dorsali prominulo rarius carinata, plerumque concava vel planiuscula, pilis simplicibus patentibus tenuibus, mediam latitudinem folii subaequantibus, versus apicem folii longioribus, ciliata. Caulis scapiformis e centro rosularum prodit annotinus erectus vel adscendens, aphyllus, glaber, florifer plerumque in rosula adhuc inclusus, fructifer 1—1½ poll. longus, rarissime longior, superiori parte vel jam a medio racemosus. Pedicelli florum corymbosi, approximati, post anthesin in racemum densum vix unquam pollicem excedentem, 10—20 florum dispositi, fructiferi inferiores 1½—2½ lin. longi, superiores sensim breviores, patentes, rarius patentissimi axi siliculae sub parallelli, non raro arcuati. Flores, illis Dr. aizoidis aliquantulum minores. Sepala ovalia concava, 1½ circ. lin. longa, ½ lin. circ. lata, obscure viridia vel flavescenti marginata, glabra, uti et petala cum staminibus post anthesin decidua. Petala obovato-cuneata, apice plerumque emarginata, 2 circ. lin. longa, 1 circ. lin. lata, sub anthesi aurea, emortua lutescentia. Stamina sub anthesi sepala excedentia, post hanc et jam stylo exserto, petala non excedentia. Silicula (matura) elliptica ovalisve, utrinque-eximie rotundata vel plerumque immatura apice obtusa, 2—2½ lin. longa, 1—1½ lin. lata. Valvulae (delapsae) plerumque turgidulae, basi et apice eximie rotundatae, nervosae,

glabrae aut ut plurimum per oras vel tota superficie pilis brevibus, subulatis, erectis adpressisve, sparse hispidulae. Stylus persistens filiformis, versus apicem aliquantulum attenuatus, stigmatate subconspicuo coronatus, $\frac{1}{4}$ lin. longus, vix unquam $\frac{1}{2}$ lin. attingens. Semina in quovis loculo 6—10.

Habitat: α . pseudo aizoides hucusque tantum e regione alpina montis Butschetsch Transsilvaniae: Spinte Katurje, nota (Stur.).

β . Schottii in regionibus alpinis montis Krajuluj (Kotschy), et Butschetsch (Baumg., Sigerus, Kotschy, Schur) locis: Vurfu Pastiului rechts vom Omu (Fronius), Vurfu Omuluj, Spinte Katurje, et Fundu Cziganeschti (Stur), nec non Kalkfelsen Kolzu Galbinarie gegen Kőzunu din schos. (Stur).

III. longirostris.

4. Draba Haynaldi n. sp. — Tab. II.

Folia omnia *pilo validiori mucronata*, turionum, rosularumque exteriora *pilis mucrone debilioribus pauciciliata*, rosularum interiora aut plerumque omnia *ciliis orbata, linearia vel lineari-lanceolata* $\frac{1}{3}$ lin. circ. lata; caulis scapiformis annotinus aphyllus, *glaber*; pedicelli *erecti*, siliculae longitudinem *adaequantes vel superantes, glabri*; flores magni; silicula *ovata, rarius, elliptica, basi rotundata, apice attenuata, acuta*; valvulae *basi ventricosio-turgidae, apice complanatae acutae, dense hispidae*; stylus rarius *lineam* adaequans, plerumque *eadem brevior*, stigma subconspicuum.

Variat: α . orbata foliis, fere omnibus tantum mucronatis, rosulis densioribus sub-clausis, caule brevior, silicula et stylo minore.

β . ciliata foliis turionum, rosularumque exterioribus ciliatis, interioribus ciliis orbatis, turionibus elongatis, caule altiore, siliculis et stylo majusculis.

Draba ciliaris Baumg. Enum. stip. Trans. II. p. 230 partim.

Radix perennis sublignescens. Caudex lignosus, ramosus, usque pollicem longus, uti praecedentium conformatus; turiones scrotini, $\frac{1}{2}$ poll. circ. longi, laxe foliosi. Folia omnia *pilo validiori circiter semilineari mucronata*, turionum, rosularumque exteriora *pilis debilioribus brevioribusque pauci-ciliata*, rosularum interiora aut plerumque omnia *ciliis orbata, linearia vel lineari-lanceolata*, 1—5 lin. longa, usque $\frac{1}{3}$ lin. plerumque vix unquam $\frac{1}{2}$ lin. lata. nervo dorsali valido carinata. Caulis scapiformis e centro rosularum prodit annotinus, erectus vel ascendens, aphyllus, glaber, fructifer 1—1 $\frac{1}{2}$ raro 2. pollices superans, superne vel jam a medio racemosus. Pedicelli florum corymbosi, approximati, post anthesin in racemum subsemipollicarem, usque 6 florum dispositi,

glabri, fructiferi inferiores 2—4 rarius 5 lin. longi, superiores sensim breviores, erecti, demum patentes. Flores magni. Sepala ovalia concava, $1\frac{1}{2}$ circ. lin. longa, 1 lin. lata, viridia, late albido-marginata, glabra, uti et sepala cum staminibus post anthesin demum decidua. Petala obovato-cuneata, apice plerumque emarginata, longitudine sua 2 lin. adaequantia vel paulo superantia, $1\frac{1}{4}$ lin. lata, lutea, emortua albicantia. Stamina sub anthesi sepala subaequantia, post hanc et jam stylo e flore exserto petalis breviora. Silicula (matura) ovata, rarius elliptica, basi rotundata, apice attenuata, acuta, 2. rarius 3 lin. longa, $1\frac{1}{2}$ lin. circ. lata. Valvulae (delapsae) basi ventricoso-turgidae, apice complanatae, acutae, enerviae, tota superficie pilis longiusculis, arcuato-erectis dense hispidae. Stylus persistens filiformis, versus apicem aliquantulum attenuatus, stigmate vix conspicuo coronatus, $\frac{8}{12}$ — $10\frac{1}{2}$ lin. longus, rarius lineam adaequans. Semina in funiculo valde tenello, flexili, delapsis valvulis foras eminente subpersistentia, in quovis loculo 3—8.

Habitat: α . orbata in regione alpina montis Butschetsch (Baumg., Meschendorfer) locis: Spinte katurje, et Kolzu Galbinarie versus Kőzunu din schos, in rupe calcarea (Stur).

β . ciliata tantum e Piatra Krajului a celeb. Kotschy loco: Kalkfelsen über Pojana Batschi, fructifera allata.

B. Leubodraba De C.

I. *fladnizensis*.

5. *Draba fladnizensis* Wulf. Jacq. Misc. Austr. (1778) I. p. 147., Tab. 17. Fig. 1.

Folia rosularum et caulina integerrima, lanceolata, *glabra*, pilis *simplicibus longiusculis ciliata*; caulis annotinus *foliosus*, raro folio unico infimo in rosula incluso *pseudo-aphyllus*, *glaber*; pedicelli siliculam subaequant, *glabri*; flores albi vel albo lutescentes, parvi; silicula *ovalis*, *rarius utrinque acutiuscula*, *plerumque rotundata vel apice obtusa*; valvulae planae vel rarius apice turgidae, *glabrae*; stylus *nullus aut vix ullus*; stigma conspicuum.

Draba Wahlenbergii Hartm. var. *homotricha* Andrae Beitr. Bot. Zeit. 1853. p. 415.

Plantula in alpium tractu centrali indigena, in opusculo, *Drabae* generis species alpinas adumbrante, uberius describenda.

Habitat: in saxis occidentem respicientibus sub cacumine montis Kühhorn, prope Rodna (Haynald, Andrae, Porcius), et montis Butschetsch (Nagy Péter). Transsilvaniae.

6. *Draba Dorneri* Heuffel Enum. pl. Ban. (1858. Verh. der. k. k. zool.-bot. Gesellsch. in Wien) p. 58. n. 170. (In schedula 1835). — Tab. III.

Folia rosularum et caulina integerrima aut *uno alterove denticulopraedita*, oblongolanceolata, *glabra*, *marginē ciliata*: rosularum *pilis ad basin folii simplicibus longis, versus apicem furcatis stellatisque brevioribus*, caulina *plerumque tantum simpliciter ciliata*; caulis *annotinus foliosus glaber*; pedicelli siliculam subaequantes *glabri*; flores albi vel albolutescentes, parvi; silicula oblonga, aut ovalis, *utrinque rotundata*; valvulae compressulae, *glabrae*; stylus $\frac{1}{2}$ lin. *adaequans, latitudine sua duplo longior*, stigma capitatum, conspicuum.

Draba stellata Baumg. Enum. stirp. Transs. II. p. 231 n. 1296. teste Cl. Heuffel ex loco natali Retjezat.

Draba lactea Adams. Fr. var. *stylosa* Griseb. et Schenk iter. hung. Wieg. 1852 I. p. 310.

Radix perennis, sublignescens. Caudex demum lignosus; turiones herbacei, foliosi, usque pollicem longi, foliorum rosula terminati. Folia rosularum et caulina oblongo-lanceolata, basin versus attenuata, apice acuta, integerrima aut supra medium longitudinis uno alterove denticulo vix conspicuo praedita, utraque pagina glabra, marginē ciliata: rosularum pilis ad basin folii simplicibus longis versus apicem furcatis stellatis brevioribus, caulina plerumque tantum simpliciter ciliata, 3—4 lin. longa, lineam circ. lata. Caulis e centro rosularum prodit annotinus, erectus, subbifolius, ex axilla folii supremi subramosus, glaber, fructifer 1—3 poll. longus, superne laxe racemosus. Pedicelli florum subcorymbosi, post anthesin in racemum laxum subpollicarem, usque 10 florum dispositi, glabri, fructiferi inferiores circiter duas lineas longi, superiores sensim abbreviati, infimi non raro ex axilla folii emergentes plerumque elongati patentes, axi siliculae paralleli. Flores parvi. Sepala ovalia concava, viridia, glabra, 1 lin. circ. longa. Petala obovato-cuneata, apice retusa, $1\frac{1}{2}$ lin. longa, alba vel albolutescentia. Stamina sub anthesi, sepala adaequantia, post hanc et jam stylo e flore exserto, calycem subexcedentia. Silicula (matura) oblonga aut ovalis, utrinque rotundata, 2—3 lin. longa, 1 lin. lata. Valvulae (delapsae) compressulae, nervo medio subconspicuo praeditae, glabrae. Stylus distinctus latitudine sua duplo longior, $\frac{1}{2}$ lin. adaequans, stigma capitatum conspicuum. Semina in quovis loculo 5—8.

Planta haec transsilvanica ad veram *Dr. lacteam* Adams mihi a Celeb. Steven missam proxime accedit indumenti foliorum forma variabili et longitudine styli, sed *Dr. lactea* foliorum edentulorum paginis pilosis, caulibus uti in *Dr. fladnizensi* pseudo-aphyllis, siliculis brevioribus, differt. *Drabae fladnizensi* im-

primis forma siliculae affinis, differt stylo longiori, foliis non raro dentatis, pilis simplicibus simul et furcatis, stellatisque ciliatis.

Beatus Auctor Cl. Heuffel, folia integerrima, pilis furcatis ciliata enarrat, sed talia uti supra adumbravi in stirpibus numerosis originariis plantae hucdum tantum ab eodem lectae, inveniuntur.

Habitat: in regione Mughî, supra abietis terminum, in fissuris rupium supra Vallje Rasza, versus Alpem Retjezat in Comit. Hunyad Transsilvaniae (Heuffel).

7. *Draba Kotschyi* Stur. Oest. bot. Ztschrft. 1859 Nr. 2. cum Tab.

Folia rosularum elliptica, lanceolatave, apice rotundata vel plerumque uti caulina oblonga, ovatave, subsessilia, — *dentibus productis grosse-dentata, aut rarius profunde in laminam folii incisis, inciso-dentata, omnia margine ciliata, glabra aut in una vel ambabus paginis, pilis raris densisque, simplicibus vel furcatis aut horizontaliter ramosis obsita*; caulis annotinus foliosus, *semper pilosus*; pedicelli siliculam subaequantes, *pilosi*; flores albi magni; silicula oblonga rarius ovalis in utroque fine rotundata vel attenuata; valvulae planae vel turgidulae plerumque glabrae, rarius pubes simplici, aut ramosa, *pilosiusculae*; stylus $\frac{1}{3}$ lineae adaequans.

Variat: α . flexuosa: elatior, magis hirsuta, foliis inciso-dentatis, pedicellis silicula longioribus.

β . robustior: confertior, minus hirsuta, foliis grosse dentatis pedicellis silicula brevioribus.

Draba androsacea Baumg. enum. stirp Trans. II. p. 232 n. 1303 ex pl. exs. et ex schedula originaria.

Draba hirta Baumg. ibidem n. 1304 p. 234 ex. pl. exsicc. in Herb. Fuss. absque Schedula originaria asservatis.

Draba transilvanica Schur mnsrpt. in Herbario ejusdem.

Draba Wahlenbergii Schur mnsrpt. ibidem.

Draba tomentosa Schur mnsrpt. in herb. Musei societ. zool. bot. Vindobonn.

Comparatione speciminum quae ipse legi in monte Butschetsch, cum illis a Cl. Kotschy allatis, quae primum descripsi, ampla variabilitas hujus speciei elucescit et vix explicanda foret nisi ex hybridis quas, speciminibus *Drabae carinthiacae*, *Hoppeanae* et *Kotschyi* immixtas ipse collegi numerosas. Hybridae hae omnes, siliculas seminibus uti videntur sanis et fere maturis repletas gerunt, inferiore parte et usque ad siliculas, *Drabae Kotschyi*, etquidem unicum exemplar varietati α flexuosae, cactera var. β robustae, simillimae sunt. Sed siliculae ipsae, in aliis aliquantulum, in aliis prorsus diversae, siliculas *Drabae carinthiacae* vel *Hoppeanae* reddunt. Imprimis specimina tria, priori quoad partem superiorem inter omnes proxima, rhachide pilosa, paululum elongata, habent pedicellos pilosos, patentes et cum axe siliculae lineari lanceolatae,

rhachidi parallellae, angulum obtusum includentes, ita ut inflorescentiae habitus ad illum *Drabae carinthiacae* et *Hoppeanae* prorsus pertineat. Sed et siliculae fere omnium hybridarum ad minimum aliquot pilis, irregulariter dispersis ciliatae sunt. Sine dubio itaque, pater planta *Dr. carinthiaca* vel *Hoppeana* in matrem *Dr. Kotschy* vix tanti influerit ut proles hybrida forma silicularum prioribus similis evaserit. Imo ceterae magis penitusque ad matrem spectant, quibus jam nec habitus inflorescentiae patris remansit, siliculis longioribus sed et latioribus, pedicellos superantibus, inter illas patris et matris quasi mediae. Porro prorsus verosimile habeo, ex hybridis hisce et speciminibus vulgatis *Dr. Kotschy* iterum iterumque alias, inter ambas intermediarum enasci, vix a minime hybrida *Dr. Kotschy* distinguendas. Quare naturae scrutatores Transilvani *Drabam Kotschy* in iis locis natalibus imprimis observare velint ubi eandem aut solam aut ad minimum a *Dr. carinthiaca* vel *Hoppeana* relictam, itaque genuinam invenerint. Nam plantae quas ex monte Butschetsch *Drabae carinthiacae* et *Hoppeanae* mixtas attuli, magis variant uti prima specimina a Cl. Kotschy lecta numerosa quae et culla, ita ut diagnosin quoad glabritiem plantae, non raro obviam, mutare debuerim.

Inter omnes quas cognovi transilvanicas *Drabae* generis species, variabilitate indumenti et forma silicularum, stylo simul et foliis dentatis, *Drabae Dorneri* Heuffel proxima, differt facile caule semper pedicellisque, et in hybridis, pilosis, foliis profundius dentatis, in utraque pagina plerumque pilosis. *Draba Dorneri* itaque affinitatem *Drabae Kotschy* cum *Dr. fladnizensi* declarat, quae fere nulla est inter hanc et *Drabam tomentosam* Wahlenb. forma et densitate tomenti quam maxime diversam.

Habitat α flexuosa in alpinis montium meridionalium: Butschetsch (Baumg., Kotschy), Krajuluj (Kotschy), Arpas (Schur) Transilvaniae.

β . robusta in alpinis montium borealium: Korongis (Kotschy), Cziblesz (Baumg.) et meridionalium: Butschetsch locis: Spinte Katurje, Fundu Cziganeshti, Fundu Mojeschtilor versus közunu din sous et Vurfu Omului (Sturj); Krajuluj, rupes supra Pojana Batschi (Kotschy); rupestribus Fogarasien-sibus ibidem versus Commando de la Schmidt (Baumg.); in alpium rupestribus ad pagum Utsa ibidem in M. Utsa majore (Baumg.); Butian (Fuss); Bulla See (Fuss); in alpi-bus Arpasien-sibus, in monte Vurtop et ad lacum (Schur); in rupestribus summorum alp. calcar. in monte Keprereaszé alpium Kerzeshoren-sium ad lacum (Schur).

II. *carinthiaca*.

8. *Draba Hoppeana* Rudolphi. Sturm H. 65. (1834).

Folia oblongo lanceolata, integra vel denticulata, glabra, pilis brevibus stellatis et ad basin paucis simplicibus, longioribus, ciliata; caulis annotinus foliosus, glaber; pedicelli siliculam subaequantes, glabri; flores albi vel albo lutescentes. parvi; silicula lanceolata

vel lineari lanceolata, rarius elliptica, utrinque attenuata, acuta, rhachidi racemi subparallela; valvulae planae, glabrae; stylus nullus aut vix ullus, stigma conspicuum, in apice siliculae subsessile.

Variat: α . viridis, laxior, *caulibus herbaceis, foliis rarius denticulatis, siliculis lineari-lanceolatis, rhachidi parallelis.*

Draba Johannis Heuffel (nec Host) ex pl. in Herb. Heuffel.

β . badia, confertior, *caulibus demum lignescentibus badiis, foliis plerumque denticulatis, siliculis lanceolatis rhachidi subparallelis.*

Radix perennis sublignescens. Caudex lignosus, turiones herbacei foliosi, usque $\frac{1}{2}$ poll. longi, foliorum rosula terminati. Folia oblongo-lanceolata, rosularum in petiolum attenuata, caulium sessilia, apice acuta vel rotundata, integra vel plerumque imprimis caulina 1—8 denticulis praedita, utraque pagina glabra, rosularum margine plerumque pilis brevibus stellatis, rarius omnia ad basin paucis vel caulina tota pilis simplicibus longioribus ciliata, 3 lin. circ. longa, unam lineam (supra medium folii) lata. Caulis e centro rosularum prodit annotinus erectus, subbifolius, vix ramosus, glaber, fructifer 1—3 poll. longus, superne laxo racemosus. Pedicelli florum subcorymbosi, post anthesin in racemum laxum sub-pollicarem, usque 10 florum dispositi, glabri, fructiferi inferiores 2—3 lin. longi, superiores sensim abbreviati, subpatentes, cum axe siliculae, rhachidi subparallelae, plerumque angulum obtusum includentes. Flores parvi. Sepala ovalia concava, plerumque obscure viridia, glabra, 1 lin. circ. longa. Petala obovato-cuneata, apice retusa, $1\frac{1}{2}$ lin. longa, alba vel albo lutescentia. Stamina sub anthesi sepala adaequantia, post hanc et jam stylo e flore exserto, inter calycis et petalorum apices media. Silicula (matura) lanceolata vel lineari-lanceolata, rarius elliptica, utrinque attenuata, acuta 3 lin. circ. longa, $\frac{2}{3}$ lin. lata, vix unquam lineam lata. Valvulae (delapsae) planae, nervo medio vix conspicuo subimpressae, glabrae. Stylus nullus aut vix ullus, stigma conspicuum, in apice siliculae subsessile. Semina in quovis loculo usque 12.

Characteres plantulae in carpatis transilvaniae et bannaticis sat frequentis, illis *Dr. Hoppeanae* Rudolphi in albis rarissimae omnino respondent et alpinam, quamvis robustiorem, foliis majoribus praeditam vix distinguendam credo. Etsi *Dr. carinthiaca* et *fladnizensi* parentibus, in carpatis multo vulgatior et hic uti species propria occurrit et descripta, nihilominus tamen pro hybrida haberi potest.

A Draba Dorneri ad quam plerisque characteribus accedit, siliculis angustioribus, seminibus numerosioribus, et stylo sub-nullo differt.

Habitat: α . viridis in rupium fissuris alpium Banatus, vallis Gropa Bisztra sub alpe Szarko. Heuffel.

β . badia in regione alpina montis Butschetsch Transsilvaniae locis: Spinte katurje, Fundu Cziganeschti, et Fundu Mojeschtilor (Stur).

9. Draba carinthiaca Hoppe. Flora 1823. II. p. 437.

Folia lanceolata *integra vel denticulata, pilosa, pilis brevibus stellatis* paginis et margine densiuscule obsita, *ad basin foliorum plerumque aliquot ciliis simplicibus praedita*; caulis annotinus foliosus, *basi stellato pilosus, superne glaber*; pedicelli siliculum subaequantes *glabri*; flores albi vel albo lutescentes, parvi; silicula *lanceolata vel lineari-lanceolata, rarius elliptica utrinque attenuata, acuta*, rhachidi racemi subparallela ($\frac{2}{3}$ —1 lin. lata); valvulae planae *glabrae, vel rarissime per oras vel et paginas ciliatae*; stylus nullus aut vix ullus, stigma conspicuum, *in apice siliculae subsessile, capitatum*.

Variat in Transilvaniae montibus:

α . genuina, siliculis glabris.

β . Porciusii, siliculis quidquam majoribus, in unica stirpe quasi tortuosis, per oras et paginas valvularum pilis valde tenuibus, brevibus hispidulis, scapo et superne plerumque usque ad pedicellos laxo stellato-piloso.

Draba carinthiaca Hoppe Sturm H. 65. — Griseb. et Schenk it. hung. Wieg. 1852 p. 310 excl. syn. Dr. androsaceae Baumg.

Draba Joannis Host (Dr. nivalis DC.) Andrae Beitr. Bot. Zeit. 1853 p. 445. — Schur Rundreise. Verh. sieb. Ver. 1859 X. p. 143.

Draba stellata Herbieh Fl. der Bucovina 1859. pag. 358.

Draba carinthiaca α genuina transilvanica, una eademque est et illa in Alpium centralium cacuminibus tam frequens plantula. Cl. Heuffel in schedula unica deposuit opinionem, Celeb. Hoppe exemplaria accumbentia, in litteris pro sua Dr. Traunsteineri habuisse, quam erroneam declarare debeo et ex siliculis immaturis, quare illis Dr. Traunsteineri similibus excusare possum (vide Flora 1834. 1. p. 383.)

Varietas β tantum in Transsilvania obvia, mihi inter millenas stirpes alpinas quas possideo nondum innotuit, habitu a genuina vix discrepat. Inter permultas transilvanicas nec unam video in una eademque rhachide, siliculis glabris et ciliatis praeditam.

Habitat α genuina e regine Mughi ad supremas alpes Banatus; in lapidoso et fissuris rupium Valle Gropa Bisztra, sub alpe Szarko (Heuffel): — Transsilvaniae: in den südlichen Karpaten von Hermannstadt, auf Schiefer-Felsen der alpinen Region am Fromoasa 6400—7000' (Griseb. et Sch.), am Jäzer (Cibinquelle) (Schur); — Butian (Fuss), Bulla ad lacum (Fuss), Kerzeralpen (Kladni); — Königstein (Schur); — in alpihus Rodnensibus: Kühhorn (Andrae, Haynald, Porcius), et Korongisiu (Kotschy

Reckert, Porcius, Janka, Czetz) locis, Gyalu Popi, La Porta, et in cacumine (Stur); Girgileu (Herbich); — Bucovinae: Auf Glimmerschiefer-Felsen in der Krumholzregion, auf der Alpe Suchard bei Jakobeny (Herbich).

β. Porciusii in alpinis montis Korongisiu (Porcius) Transsilvaniae.

III. *tomentosa*.

10. *Draba tomentosa* Wahlenb. Helv. n. 672 t. 3. (1812.)

Folia ovalia vel elliptica, rosularum in petiolum brevem attenuata, caulina sessilia uno alterove dente praedita, stellato-tomentosa; caulis annotinus foliosus, *stellato-pilosus*; pedicelli siliculam adaequantes, *stellato-pilosi*; flores praecedentium majores, albi; silicula *ovalis oblongave, utrinque rotundata* ($1\frac{1}{2}$ —2 lin. lata); valvulae planae, *per oras vel et paginas pilis simplicibus tenuibus ciliatae*, stylus nullus aut vix ullus; stigma conspicuum, capitatum, bilobum.

Draba tomentosa Wahlenb. Carp. (1814) n. 639. p. 193. — Hazslinszky Verh. d. zool.-bot. Ver. I, (1851) p. 206. — Uechtritz bot. Woch. 1857. VII. p. 369.

Planta e carpatidis montibus Tatrae, loco classico Hintere Leithen et Thörichtergern Wahlenbergii, in Herb. cl. Heuffel certe eadem est ac alpina.

Habitat: in petris calcareis expositis nivosis 6200 pedes supra mare elevatis parcius in Hintere-Leithen et Thörichtergern (Wahlenb., Hazslinszky, Heuffel) Drechselhäuschen (Uechtritz).

Hic porro commemorandam habeo plantulam, quae in Herb. Cel. Schott, inter plura exemplaria *Dr. carinthiacae* a Cl. Heuffel missa asservatur, ad *Dr. frigidam* spectat, sed caule pilis stellatis rarissimis pubescente differt et potius ad *Dr. Kochianam* Scheele *) pertinere videtur. Sed priorem bannaticam ex speciminibus duabus, hanc ex unico ab auctore communicato, in Herb. W. Sonder haud cognovi, ideoque nihil certi de iisdem monendum habeo. Plantula in alpibus bannaticis florifera, floribus, quamvis ignotis, tamen certe majoribus, cauleque usque ad flores pubescente, fructifera siliculis inter congeneras maximis fere, 5 lin. longis $1\frac{1}{2}$ lin. latis facile dignoscitur a *Dr. carinthiaca* Hoppe et *Dr. Hoppeana* Rudolphi, quae cum nostra iisdem locis provenire videntur.

C. *Drabella* D. C.

I. *nemorosa*.

11. *Draba muralis* L. Spec. Ed I. p. 643.

Caulis pubescens, *foliosus*, plerumque *superne ramosus* vel simplex; folia caulium ovato-subtriangularia, *basi lata plerumque*

cordata sessilia, longitudine sua latitudinem adaequantia, dentata; siliculae elliptico-oblongae glabrae, pedicello subaequilongae aut duplo breviores; flores albi, calyces hirsuti vel glabri, plerumque roseo tincti.

Draba muralis L. Dr. Gustav Reuss, Května Slovenska (1853). p. 44. — Krzisch Verh. des Ver. f. Naturk. zu Pressb. (1857) II. 4. p. 33. n. 95. — Heuffel Enum. pl. banat. (1858) n. 171. — Neilreich österr. bot. Zeitschr. 1859 Nr. 3.

Habitat: Auf Wiesen, sandigen Grasplätzen, Mauern, Felsen, Hecken niedriger und hügeliger Gegenden, bei Göding im südöstlichen Mähre (Neilr.); auf höheren trockenen Stellen der Holitscher Wiesen (einziger bisher bekannter Standort im Ob. Neutraer Com.) (Krzisch); bisher nur an der Skalka bei Gr. Rőcze, im Gomörer Com. (Reuss). — in lapidosis rupes tribusque umbrosis et dumetis montis Strasutz ad Mehadiam, et in Danubii ractu (Heuffel); — Piatra mare prope Coronam (Schur).

12. *Draba nemorosa* L. Spec. Ed. I. p. 643.

Caulis pubescens, *foliosus*, plerumque *basi ramosus, rarius simplex*; folia caulium ovata, *basi late rotundata (nec cordata) lessilia vel rotundato-angustata, subpetiolata, longitudine sua latitudinem plerumque 2—3 plo. superantia, dentata*; siliculae elliptico-oblongae *pube minima plerumque hispidulae, rarius glabrae, pedicello multoties breviores*; flores *lutescentes*, calyces hirsuti plerumque *sutescentes*.

Variat: α . siliculis pubescentibus.

Draba nemoralis Ehrh. Wahlenb. carp. (1814) p. 194. n. 636. — Hazslinszky zool. bot. Ver. (1851) I. p. 206. — Dr. Gustav Reuss, Května Slovenska (1853). p. 44. — Herbieh stirp. rar. buc. 1853. p. 47. — Andrae. Beitr. Bot. Zeit. 1853. p. 415. — Holuby Verh. des Ver. f. Naturk. zu Pressb. (1856) I. p. 15. — Uechtritz bot. Woch. VII. 1857. p. 361. — Herbieh Fl. der Bucovina (1859). p. 359.

β . siliculis glabris.

Draba lutea Gilib. Fl. lith. in Ust. del. op. 2. p. 357. — D. C. syst. 2. p. 351. var. β . — D. pseudo muralis Schur pl. exs. in herb. Musei Societ. zool. botan. Vindobonn.

Habitat; α . in pratis arenosis, collibus, rupibus et muris Moraviae Wiesen bei Czeitsch (Bayer). — Hungariae: Graspärten der Mühlau und im evang. Friedhöfe zu Pressburg (Holuby); ad Hradek pluribus locis (Mauksch) et ex inde usque ad Boezam superiorem frequens (Wahlenb., Uechtritz); bei Gr. Rőcze, im Gomörer Com. (Reuss); Wallendorf in der

*) *Dr. Kochiana* Scheele Linnæa 47, 1843. p. 348 = *Dr. stylaris* Hoppe (nec Gay et Koch) Flora 1843. Nr. 20. p. 322. „proxima *Dr. frigidae* sed pedicellis capillaribus pilis raris conspersis, siliculis apice agnatis, styloque longiori differt“. Sic Autor.

Zips (Veselsky); Iglo (Kalkbrenner). Schlossberg bei Gr. Saros (Hazzlinszky), Trachyt; Umgegend von Eperjes (Reuss). Galiciae: hinter der Schiessstätte bei Lemberg (Fr. v. Wiedersp.) et Bucovinae: auf sonnigen Grasplätzen an Strassengraben bei Czernowitz, auf dem Cecina- und Weinberge, auf Ackerschanzen, bei den Ziegeleien, auf dem Wege nach Horecza und nach dem Cholera-Friedhofe, bei Potschorita im Thale von Valje Putna, bei der Brettermühle (Herbich). Transsilvaniae: Klausenburg (Andrae). Kalktuffhügel an der Sauerquelle zu Domhat bei Rodna (Porcius); Bistritz, Promenade, an der Mauer (Herzog); Feredö Gyogy (Unverricht); Hermannstadt, Wiesen vor dem Elisabeth-Thore (Fuss), in prato Ianionum prope Cibinum (Schur); Reussen an den Bergen, bei den Teichen (Fuss); Gr. Scheuern, Zackelsberg (Fuss); Michelsberg an der Burg (Fuss); — Albae Carolinae, in graminosis juxta viam Maros-Portensem (Haynald) — Thorda ad salinas (Haynald) — Kalkfelsen der Thordaer hasadék (v. Janka).

β. an trockenen Stellen auf der Fleischhacker Wiese bei Hermannstadt (Schur).

D. *Erophila* De C.

I. verna.

13. *Draba verna* L. Spec. Ed I. p. 642.

Variat: *α. major*: robustior, floribus inter sequentes maximis, siliculis diametro duplo vel triplo longioribus, elliptico-oblongis, apice ut plurimum eximie rotundatis.

β. parviflora tenella, floribus minimis, siliculis lanceolatis, utrinque attenuatis, acutis.

γ. praecox floribus magnitudine intermediis, siliculis subrotundis.

Habitat: per omnes carpatas adjacentes regiones frequens, *α.* ubique, et in alpes ex. gr. Rareu Bucovinae, ascendit; *β.* et *γ.* locis arenosis planitierum et montium.

(Schluss folgt.)

Correspondenz.

Tyrnau, am 16. Mai 1861.

Ueber die nachtheiligen Wirkungen der andauernden Kälte im Monate April und den ersten Tagen des Mai, verbunden mit einigen starken Nachtfrosten und bedeutendem Schneefall, welcher in den Gebirgen die Erde fusshoch bedeckte, können auch wir, was den Einfluss dieser Witterungs-Calamitäten auf die Vegetation anbelangt, gegründete Klagen führen. Die Blüthen der Frühobstsorten sind gänzlich, jene der später reifenden Gattungen grossentheils dem Verderben überliefert worden. Auch der schon im Februar vollzogene Sommer-Anbau, so wie der Reys haben streckenweise

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Österreichische Botanische Zeitschrift = Plant Systematics and Evolution](#)

Jahr/Year: 1861

Band/Volume: [011](#)

Autor(en)/Author(s): Stur Dionysius Rudolf Josef

Artikel/Article: [Beiträge zur Monographie des Genus Draba. 183-195](#)